

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת
 لجنة الانتخابات المركزية
 The Central Elections Committee

Justice Isaac Amit
 Supreme court of Israel
 Chairman of the Central
 elections committee
 to the 25th Knesset

قاضي إسحاق عميت
 المحكمة العليا
 رئيس لجنة الانتخابات
 المركزية للكنيست 25

השופט יצחק עמית
 בית המשפט העליון
 יושב ראש ועדת הבחירות
 המרכזית לכנסת ה-25

תב"כ 11/25

העותרת: יש עתיד – בראשות יאיר לפיד

נגד

המשיבה: מפלגת הליכוד

עתירה לצו מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

בשם העותרת: עו"ד עודד גזית
 בשם המשיבה: עו"ד אבי הלוי

החלטה

- העתירה המונחת בפניי עוסקת בטענות העותרת, מפלגת יש עתיד, לפיה סרטון תעמולת בחירות מטעם המשיבה, מפלגת הליכוד, הוא מטעה במכוון שכן הוא עושה שימוש באלמנטים ויזואליים, קוליים ותוכניים שנקחו מסרטון תעמולה שאותו הפיקה ופרסמה העותרת לפני כן.
- מבלי להכביר במילים על תוכן הסרטונים - על הדומה והשונה בהם - אציין כי הסרטון של העותרת (להלן: "הסרטון המקורי"), שכותרתו "רק שנה אחת בשלטון ותראו מה הספקנו", מציג את פועלה של הממשלה שבה הייתה חברה העותרת בשנה האחרונה ומייחס לה הישגים בתחומים מגוונים. מנגד, הסרטון של המשיבה (להלן: "סרטון הליכוד") עושה שימוש בקטעים מתוך הסרטון המקורי, לרבות כותרתו, אך נערך באופן הנועד להציג את פעולות הממשלה בשנה שבה הייתה בשלטון לא כהישגים, אלא ככישלונות.

3. טענתה העיקרית של העותרת היא שסרטון הליכוד מפר את הוראות סעיף 13 לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: "חוק דרכי תעמולה") שקובע איסור על פרסום תעמולת בחירות מטעם מפלגה או רשימת מועמדים שיש בה משום הפרעה לתעמולה מטעם מפלגה או רשימת מועמדים אחרת. עוד מלינה העותרת על כך שסרטון הליכוד אינו מזוהה על ידה ולא כולל סימון שיראה שמדובר בתעמולה מטעמה. בנוסף, בעתירה נטען כי סרטון הליכוד מהווה הפרה של זכויות היוצרים שקיימות לה בסרטון המקורי.

4. המשיבה גם היא טווחה יריעות רחבות בטיעוניה. בתגובתה מאריכה המשיבה על חשיבותו של חופש הביטוי הפוליטי, בפרט בכל הנוגע לתעמולת בחירות, על מנת ליידע את הבוחרים בדבר ההבדלים בין המפלגות ולעזור להם לגבש עמדתם. משכך, לפי המשיבה, יש לקיים דיון עקרוני ברמת הראיות הנדרשת על מנת להוכיח כי תעמולה של מפלגה פלונית מהווה הפרעה לזו של מפלגה אלמונית; ויש לקבוע את הרף כך שהגבלת חופש הביטוי הפוליטי תיעשה רק בהתאם לראיות מוצקות, ברורות וחד משמעיות. לגופם של הדברים טוענת המשיבה כי בין הסרטונים הבדלים רבים שמצדיקים דחיית העתירה.

5. לאחר שעיינתי בעתירה ובתגובה לה, הגעתי למסקנה כי דין העתירה להתקבל. על אף תגובתה המפורטת של המשיבה לא מצאתי לנכון בעת הזו לדון בכלל ההיבטים העקרוניים העולים בה. הפתרון לעתירה זו יבוא לנו מלשונו הברורה של סעיף 1א2(א) לחוק דרכי תעמולה. הסעיף, שכותרתו "שקיפות בתעמולת בחירות", קובע:

"לא יפרסם אדם מודעת בחירות בלי שהיא נושאת את שמו של האדם האחראי להזמנתה ואת הדרכים ליצירת קשר עימו, ולגבי מודעה מודפסת – גם את שמו של המדפיס אותה והדרכים ליצירת קשר עימו, ואם פעל האדם האחראי להזמנתה מטעם מתמודד בבחירות או גוף אחר – תישא המודעה את שם המתמודד או הגוף כאמור, את האות או הכינוי של הסיעה או את רשימת המועמדים ושמה של המפלגה שהגישה את רשימת המועמדים".

סעיף זה נחקק במסגרת תיקון לחוק דרכי תעמולה במסגרת חוק הבחירות לכנסת העשרים וחמש (הוראות מיוחדות ותיקוני חקיקה), התשפ"ב-2022. בכך, עוגנו בחקיקה החלטות של יושבי ראש ועדת הבחירות המרכזית, ובכלל זה החלטתו של יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 ו-22, השופט (בדימוס) ח' מלצר בתב"כ 8/21 **בן מאיר נ' הליכוד** (27.2.2019) (להלן: "עניין שחר בן מאיר") אשר החיל, בדרך של פרשנות תכליתית, את דרישות ההזדהות הקבועות לעניין פרסומי תעמולה פיזיים על פרסומי ברשת האינטרנט.

תחולת הסעיף מצומצמת לתקופת הבחירות, ואולם כידוע זו התחילה כבר ביום 3.8.2022, והסרטון נשוא העתירה פורסם, לטענת המשיבה עצמה, ביום 15.8.2022.

6. אין חולק כי סרטון הליכוד מהווה תעמולת בחירות שפרסמה המשיבה, וכי הוא מפר את הוראת הסעיף ולא כולל אמצעי זיהוי כגון הכינוי של הסיעה, של רשימת המועמדים או שמה של המפלגה.

7. לטענת המשיבה, העובדה כי פרסמה את הסרטון בדפי הרשתות החברתיות הנושאים את שמה מהווה "הזדהות מהותית" (פס' 54 לתגובת המשיבה). ואולם, לשון החוק פשוטה ואינה משתמעת לשתי פנים. על המודעה – הסרטון בענייננו – לכלול את פרטי ההזדהות. כך, גם אם הסרטון יופץ למחוזות אינטרנטיים רחוקים יותר מדפי הרשתות החברתיות של המשיבה עצמה, יהיה ברור לכל מי עומד מאחורי דבר התעמולה.

7. בתגובתה מפליגה המשיבה ארוכות בדברים על חשיבותו של חופש הביטוי הפוליטי לשם שמירה על התחרות שמתקיימת בעת בחירות בין דעות והשקפות עולם שונות ומגוונות שאותן מייצגות הרשימות המועמדות בבחירות.

ואולם, המחוקק איזן בין הפגיעה, לכאורה, בחופש הביטוי והאנונימי, בכך שקבע סייגים לתחולת הוראותיו של סעיף 1א2 - סייג לתחולתו בזמן וסייג בעניין זהות המפרסם או למענו - אך סייגים אלו אינם מתקיימים בהליך זה. לעניין זה עיינו בפרוטוקולים מס' 257 ו-316 של ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת מהתאריכים: 9.5.2022 ו-27.6.2022, בהתאמה; והשוו, דוח הוועדה הציבורית לבחינת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) בראשות הנשיאה (בדימוס) ד' ביניש, עמ' 23 ואילך.

8. ויותר על כולם, נשמט מתגובתה של המשיבה הכלל הראשון בתחרות הוגנת וחופשית – שזהות המתחרים ופרטיהם תהיה ידועה לאלו שקובעים מי המנצח בתחרות. ואכן, התכלית העיקרית של סעיף 1א2(א) לחוק דרכי תעמולה היא לקדם שקיפות על מנת לאפשר לציבור לשפוט כל מועמד ורשימה על פי המסרים שאותם הם מקדמים בגלוי ובמפורש. והדברים ידועים למשיבה, שכן עמדתי על הדברים הללו לפני זמן לא רב (לשון המעטה) בעניין הפרה דומה של דינים אלו מצידה. אך נראה כי יש להדגיש שוב את הראוי הדגשה:

"לא ניתן להפריז בחשיבות הטמונה בהקפדה על שקיפות בתעמולת בחירות. מסר שנועד להשפיע על הבוחרים – ראוי לו לגוף העומד מאחוריו שלא יחסה בינות לצללים – אלא יתייצב ויכריז על כך בגלוי. על המתמודדים בבחירות לזכות בדעת הבוחר – ולא 'לגנוב' אותה בהיחבא ובדרכי עורמה" תב"כ 5/25 חוסן לישראל נגד הליכוד, פס' 13 (2.8.2022)(להלן: "עניין חוסן לישראל").

9. לפני סיום אציין כי מכיוון שהעתירה באה על פתרונה בהתאם להוראותיו של סעיף 1א2(א) לחוק דרכי תעמולה, לא נדרשתי להכרעה בטענות הצדדים ביחס לסעיף 13 לחוק ולאיסור ההפרעה הקבוע בו. עם זאת, ראוי להפנות את הקוראים והקוראות לקביעות לפיהן חובת שקיפות מסוימת בתעמולת בחירות נובעת גם מפרשנותו של סעיף 13 עצמו:

"דומני, כי פרשנות הרואה בסעיף 13 לחוק, ככזה המבקש למנוע הטעית בוחרים באמצעות פרסום מודעות תעמולה אנונימיות ברשת האינטרנט, באופן העלול ליצור רושם מטעה, ולהוליך שולל את קהל הבוחרים באשר לזהות מפרסם התעמולה, באה בגדר 'הפרעה בלתי הוגנת' של מהלך הבחירות." (עניין שחר בן מאיר, פס' 74; ראו גם עניין חוסן לישראל, פס' 12).

10. סוף דבר, העתירה מתקבלת. ניתן בזאת צו מניעה המורה על המשיבה להסיר באופן מיידי את הפרסום מטעמה מכל פרסום שנעשה על ידה, בכל סוג של מדיה.

בנוסף, ובשים לב לכך שמדובר בהפרה השנייה של המשיבה בתוך זמן קצר, המשיבה תישא בהוצאות העותרת בסך 40,000 ₪.

ניתנה היום, כ"ו באב התשפ"ב (23 באוגוסט 2022).

יצחק עמית

שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-25

